

KESTÄVYYSKILTA 21.1.2026

Kestävyyskillan istunnot

Ekosäätiön hallintamallina on perustamisvuodesta 1991 lähtien ollut säätiö, mikä on vähitellen alkanut vaivata sen hallintoon osallistuvia. Ekosäätiö ei ole varakas apurahoja jakava organisaatio, mutta ei myöskään yhdistys, joka järjestäisi jäsenistölleen erilaisia aktiviteetteja. Vuosien varrella Ekosäätiön hallituksissa ja hallintoneuvostossa sekä niin sanotussa ekoseenaatissa on toiminut erilaisista taustoista tulevia tutkijoita, asiantuntijoita, kansalaisaktiivisia, viranhaltijoita jne. Säätiö on myös jakanut erityisiä tunnustuksia, Pekka Kuusi palkintoja, esimerkillisille kestävästä kehityksen toimijoille. Olemme myös käyttäneet arvostamiemme tiedeyhteisön edustajien neuvoja muun muassa Uusi eloonjäämisoppi-kirjan kehittämisessä. Kaikkia näitä toimintaamme edistäneitä päätimme kutsua kestävyyskilta-sateenvarjon alla kokoontuviin seminaareihin puhumaan ja keskustelemaan heidän sydäntään lähellä olevista kestävästä kehityksen teemoista. Syyskaudella 2025 järjestettiin jo kaksi kestävyyskillan teemaistuntoa.

Kestävyyskilta 21.1.2026

Tieteen ja toivon talo

Vuoden 2026 ensimmäinen istunto oli järjestetty juhlistamaan professori, tekniikan tohtori *Antero Honkasalon* 80-vuotissyntymäpäivää. Hän toimi yhdeksän vuotta Ekosäätiön hallintoneuvostossa, ja osallistui aktiivisesti Pekka Kuusen tieteellisen työn arviointiin ja päivittämiseen kirjan *Uusi eloonjäämisoppi* (2024) yhtenä kirjoittajana.

Illan ohjelma alkoi onnittelujaksolla, jossa syntymäpäiväsankarin osallisuutta ympäristönsuojelun strategiseen ja aatteelliseen kehittämiseen valottivat ympäristöpolitiikan emeritusprofessori *Yrjö Haila* ja tutkimusprofessori *Jyri Seppälä* (Syke).

Professori Yrjö Haila:

”Anterolle

Onnittelut!! – 80 on niin kelpoisa numero, että historiallisia muistumia ei voi välttää! – Jos hiukan varovasti arvioidaan, että ihmisen älyllinen elämä alkaa 15 vuotiaana, Antero on viettänyt älyllistä elämää 65 vuotta, eli noin 60% siitä ajasta minkä Suomen tasavalta on ollut olemassa.

Paljon on tuona aikana tapahtunut.

Nuoren polven voi olla vaikea käsittää, kuinka alkeellinen maa Suomi oli ympäristönsuojelun alalla 1960-luvulla. Ei ollut juuri mitään. Puuttui julkisoikeudellisesti sitova lainsäädäntö, jossa on mainittuna ’yleinen etu’; puuttui keskushallinto, puuttui hallinto lääninhallituksista ja kunnista; puuttui aktiivinen kansalaisliikehdintä (vaikka toki paikalliset protestit olivat jo alkaneet heräillä siellä ja täällä).

Toisin sanoen: kun 60 vuotta sitten ei ollut mitään, kaikki mitä on sen jälkeen tapahtunut on ollut uutta. Siis ehdotus jokaiselle, joka on riittävän iäkäs ja jolla muisti toimii: kaivakaamme

harmaista soluistamme mahdollisimman täsmällisesti tilanteita ja seikkoja, joiden yhteydessä ja avulla uutuutta on ilmaantunut.

Olemme olleet jotensakin selvillä toistemme olemassaolosta reippaasti yli puoli vuosisataa; yhteisinä tekijöinä Sosialistinen opiskelijaliitto (SOL), tiede ja tieteenanalyysi (omilla aloillamme), sekä Tutkijaliiton perustava kokous Koiton talon painisalissa tammikuussa 1976.

Oli miten oli, syntyi vakaumus, että ympäristöongelmien kentästä on otettava selvää laajalaisesti – kulttuuri, politiikka ja talous etualalla, joskin irrallaan näiden alueiden valtavirtaviisauksista. – Marx ja historiallinen materialismi tulivat väistämättä vastaan, vallankin niille, jotka olivat historiasta kiinnostuneita.

Ei mitään suoraviivasta ”kasvua” vaan polveilua, jonka taustalla ikään kuin kehyksenä vaikutti avarapiirteinen tilannekuva, maisemakuva, aikalaisymmärrys (’Zeitgeist’); se antoi perustan osin intuitiivisesti omaksutuille itsestäänselvyyksille – kuten että tuolloin, yli puoli vuosisataa sitten jonkintyyppinen sosialismi vaikutti välttämättömältä. (Pekka Kuusi oli myös suunnittelu-uskoineen saman aikakauden tuote.) (Myöhemmillä sukupolvilla on ollut tukenaan toisenlaisia aikalaisymmärryksiä).

Täsmällisempääkin muistan:

[1] Antero edisti 70-luvulta alkaen ympäristönsuojelun ja työsuojelun yhteyksiä sekä käytännöllisenä että teoreettisena toiminnan alueena; ajatusta ei tuolloin hyväksytty laisinkaan itsestään selvästi.

[2] Työsuojelun ja ympäristönsuojelun samansukuisuus nousi esiin Anteron vieraillessa Nina Wessbergin vastaväittäjänä Tampereella syyskuussa 2007 (Väitöskirja: Teollisuuden häiriöpäästöjen hallinnan kehittämishaasteet [<https://urn.fi/urn:isbn:978-951-38-7035-5>]). Tutkimusaihe: Mitä UPM-Kymmene Oyj Kaukaan tehtailla kesällä 2003 tapahtuneet häiriöpäästöt opettavat teollisuuden ympäristöriskien hallinnasta?). Keskustelu kohdistui siihen, miten välittömän työympäristön kehittäminen tehtaissa ’lattiatasolla’ voi merkittävästi ehkäistä ennalta ikävien yhteensattumien tuottamia vaara- ja häiriötilanteita.

[3] Väitöstilaisuuden keskustelussa nousivat myös esiin Anteron hallinnossa aktiivisesti edistämät ympäristöjohtamisen järjestelmät. Väitöskeskustelun päähenkilöt olivat yhtä mieltä siitä, että teollisuuden riskienhallintaa tulee kehittää sosioteknisen ajattelun perustalta; vaikuttavia tekijöitä ovat teknisten prosessien lisäksi henkilökunnan ja organisaatioiden taidot ja toimintakäytännöt. (Olen aikoja sitten oppinut, että älykkäät väitöstilaisuudet ovat parasta, mitä yliopisto voi tarjota.)

[4] Antero on ollut uranuurtaja Suomessa entropia-käsitteen ja siihen tukeutuvan ajattelun soveltamisessa ympäristöongelmiin; teos Esko Seppänen & Antero Honkasalo, Eläköön elämä (1984) toi teeman keskusteluun. Kirja esitteli taloustieteilijä Nicholas Georgescu-Roegenin ’biofysikaalisen taloustieteen’ suomalaisille lukijoille. (Jos minulta kysytään,

Georgescu-Roegen on tärkein ympäristöongelmien ja talousteorian yhteyksiä kehitellyt tutkija.)

[5] Viimeisimmät vuosikymmenemme ovat kulkeneet rinnakkaisesti ja jotensakin samanhenkisesti. Ympäristöpolitiikan kehittäminen hallinnossa ja alan opetuksen kehittäminen yliopistossa muistuttavat toisiaan: työn kohteet muuttavat alituisesti muotoaan, jatkuva uutuus hallitsee toiminnan kenttää. On hyväksyttävä, että lopullista ratkaisua ei ole; olennaista on löytää yleisestä sellaisia yksityiskohtia, jotka osoittavat etenemisen väyliä; eli toisin sanoen: Katava kokonaiskuva ympäristökriisistä on yksi asia, mutta näkemys siitä millaisiin täsmentyviin, ymmärrettäviin, etenemispolkuja avaaviin kysymyksiin tarttumalla käytännöllinen ymmärrys vahvistuu, on toinen asia. (Luulisin, että ne ympäristöaktivismiin hämmästyttävän nopeasti muuntelevat vaiheet, joita viimeaikaiset tv-dokumentit ovat ansiokkaasti esitelleet, liittyvät näistä jälkimmäiseen.)

Tuus; Yrjö”

Tutkimusprofessori Jyri Seppälä:

Tutkimusprofessori Jyri Seppälä korosti omassa puheessaan, että Ympäristöministeriöstä käsin Antero Honkasalo viitoitti merkittävällä tavalla vuosituhaten vaihteessa uusia tuulia ympäristötutkimukseen. Elettiin murroksen aikaa, jossa perinteisen ympäristöilmiöihin pureutuvan ympäristötutkimuksen rinnalle tarvittiin kokonaisvaltaista syy-seuraussuhteiden analysointiin perustuvaa kestävyystutkimusta. Anterolla oli tähän tarpeeseen annettavaa. Kestävää luonnonvarojen käyttöä vietiin ekotehokkuuden, materiaaalivehiköiden, resurssitehokkuuden, yhdenmukaisen ympäristösuojelun, kiertotalouden, yhdenmukaisen tuotepolitiikan ja elinkaariajattelun soveltamisen kautta eteenpäin. Anteron strateginen ote näiden asioiden edistämiseksi parani merkittävästi Ympäristöklusterin tutkimusohjelman, jossa Antero oli myös puheenjohtajana, rahoitusmahdollisuuksien kautta. Myös Suomen ympäristökeskus sai osansa ja pystyi resursoimaan uutta osaamista kokonaisvaltaisempaan, elinkaariajatteluun perustuvaan kestävyysarviointiin. Muun muassa kansatalouden ympäristölaajennettu tuotos-panosanalyysiin perustuva ENVIMAT-malli syntyi. Sillä on tänä päivänä yhä kasvava rooli suomalaisessa ympäristötutkimuksessa. Anterolla on vaikuttanut siihen, että Suomen ympäristöhallinto pystyi tutkimuksellisesti uudistumaan ja vastaamaan uudella tavalla kestävyystiedolla päätöksenteon tarpeisiin. Anterolla on siis iso ympäristökädenjälki – hänen vaikuttavuutensa kertaantuu entisten, nykyisten ja tulevien ympäristöosaajien kautta. Vaikka tänä päivänä ilmasto- ja ympäristöasiat eivät etene kuin aikanaan kuvittelimme, Anteron tulee olla hyvillään – hän edistämällänsä osaamisella on tarvetta nyt ja tulevaisuudessa.

Ilta jatkui varsinaisella seminaarilla, jonka ohjelman rakenne perustui syntymäpäiväsankarille läheisiin kansalaisaktivismiin teemoihin.

Seminaarin johdatuspuheenvuoron piti Ekosäätiön puheenjohtaja, **emeritusprofessori Raimo Lovio**. Hän kertoi kestävyyskillan ja Ekosäätiön tulevista tilaisuuksista. Kevään aikana kokoonnutaan kolmasti. Maaliskuun 12. päivänä kokoonnumme Demos Helsingin tiloihin (klo 17–20). Hallintoneuvostomme puheenjohtaja Aleks Neuvonen kertoo Demoksen toiminnan

kehityksestä ja kahdesta tällä hetkellä keskeisestä projektista. Tämän lisäksi kestävyyskillan aktiivit Jukka Noponen ja Ilkka Sipiläinen jakavat näkemyksiään työuriensa kokemusten pohjalta. Lisäksi Vesa-Matti Lahti kertoo Sitran uuden Megatrendit raportin näkökohdista. Huhtikuussa kokoonnumme Helsingin yliopistolle kuulemaan ympäristöalan uusien professoreiden esityksiä. Toukokuussa on ohjelmassa vierailu BIOS-yksikössä, jossa keskustellaan Ville Lähteen ja Tere Vadénin uudesta kirjasta.

Seminaarin moderaattori, Ekosäätiön edellinen puheenjohtaja, **YTT Sauli Rouhinen** nosti omassa avauspuheessaan muistumia yhteiseltä taipaleelta ympäristöministeriön virkamiehinä. Sauli ja Antero olivat työtovereita ympäristöministeriössä – työhuoneet lähes vierekkäin. Joskus luovuus kukkii parhaiten virka-ajan ulkopuolella. *Sirpa Pietikäisen* ollessa ympäristöministerinä (1991–1995), YM:n pikkujouluissa kehkeytyi Anterolle ajatus, miten voisi parantaa virkamiehen erityisasiantuntijuutta ja torjua poissivistymisen uhkaa. Anteron mielestä erityisasiantuntijuus perustui liian usein siihen, että se oma osaamisen kultajyvä kätkettiin muilta. Poissivistyminen uhkaa kaikkia, mutta erityisesti hallinnon virkahenkilöitä. Anteron ja allekirjoittaneen pohtimisen tuloksena perustettiin 1990-luvun puolivälissä Virka-VapaaVyöhyke (VVV), epävirallinen seminaarisarja ympäristöministeriöön. Ideana oli kokoontua säännöllisen epäsäännöllisesti heti työajan jälkeen vaihtamaan kokemuksia ja tutkimustietoa ympäristövirkamiesten ja ympäristötutkijoiden kesken. Agendalle otettiin tuolloin nousevia ympäristökysymyksiä, kuten ilmastonmuutos, ydinjätteet, erilaisten kestävyyssitoumusten merkittävyys ja sellaisiakin kuin viherkatot (tutkimushanke Viides ulottuvuus).

Hyvin pian kehittyi hyvä yhteistyösuhde Yhteiskuntatieteellisen Ympäristötutkimuksen Seuraan (YHYS) professori *Yrjö Hailan* kautta. Tilaisuuksista pyrittiin rakentamaan dialogi ympäristöministeriön vastuuvirkamiesten ja tutkijoiden tai senioriasiantuntijoiden välillä. Vyöhykekeskustelut olivat innostavan vilkkaita.

Varsin pian VVV:n myönteisten kokemusten pohjalta aloitettiin säännöllisemmät kevätneuvokki-tilaisuudet YM:n ja YHYS ry:n yhteistyönä.

VVV:n ja kevätneuvokkien vakava perusajatus oli vahvistaa ympäristöhallinnon ja tutkijoiden yhteistyötä vapaamuotoisesti, mutta vahvalla asiantuntijapohjalla. Tilaisuuksissa oli mukava rento ja epävirallinen ote. Normaalisti ilmoittautumisia ei vaadittu, mukaan saivat vapaasti tulla kaikki kiinnostuneet. Keskusteluun nostettiin teemoja, jotka olivat nousevia kotimaisessa tai kansainvälisessä ympäristöpolitiikassa. Viimeinen VVV järjestettiin Antero Honkasalon eläköitymisen kunniaksi.

Antero oli Ekosäätiön hallintoneuvoston jäsen 9 vuotta viime kevääseen saakka. Antero analysoi useaan otteeseen Pekka Kuusen Tämä ihmisen maailma -kirjassaan esittämät maailmanpelastusteemat, joita oli neljä. Myöhemmin, postuumisti julkaistussa Ihmisen eloonjäämisoppi-teoksessa niihin lisättiin vielä yksi: ekologisesti kestävä talous.

Uudessa eloonjäämisopissa Antero käsitteli monelle maailmanpelastajalle vaikeita teemoja, kuten ”lisääntymistä” eli väestöpolitiikkaa. Suojautumis-teemaan liittyy kysymys rauhan mahdollisuudesta ja sotaan varustautumisen teknologiasta.

Kansalaisaktivismi ja eksistentiaaliset riskit

Professori Antero Honkasalo johdatti sitten hänen omiin kansalaisaktiivismin teemoihinsa:

Ympäristönsuojelu, kehitysyhteistyö, tasa-arvo ja rauhantyö. Miksi juuri nämä, mitä on tullut tehtyä, mitä pitäisi tehdä?

Vastaus on yksinkertainen. Nämä kaikki teemat liittyvät eksistentiaaliin ihmisen aiheuttamiin riskeihin. Eksistentiaalisilla riskeillä tarkoitetaan riskejä, jotka voivat uhata koko ihmiskunnan olemassaoloa. Näiksi on ennen kaikkea tunnistettu:

Ilmastonmuutos ja luontokato
Ydinaseet
Talouden globaali eriarvoisuus
Tekoäly
Nanoteknologia?

Riskitutkijat pitävät talouden globaalia eriarvoisuutta ja demokratian kaventumista niin vakavana riskinä, että se voidaan lukea eksistentiaalisten riskien joukkoon. On mahdollista, että se kärjistyessään voisi johtaa ydinaseiden käyttöön.

Nanoteknologiaan lisäsin perään kysymysmerkin, koska tämän kohdalla riskiarviot ovat kaikkein epävarmimmalla pohjalla. Joka tapauksessa kaikki nämä riskit pystyvät yksinään uhkaamaan ihmiskunnan olemassaoloa. Niiden yhteisvaikutukset ja yhtäaikaisuus lisää huomattavasti riskitasoa.

Nykyinen kapitalismi on ennen kaikkea fossiilikapitalismia, koska se on edelleen täysin riippuvainen fossiilisten polttoaineiden käytöstä. Rikkain osa maailman väestöstä omistaa puolet kaikesta varallisuudesta, ja pääomien keskittyminen ja taloudellinen eriarvoisuus on jatkuvasti kasvanut.

Pahin skenaario on, että ilmastonmuutoksen torjunnassa epäonnistutaan ja ilmastonmuutoksen sekä luontokadon kansainväliset vaikutukset kärjistyvät lopulta ydinsodaksi, joka käydään autonomisilla tekoälyn ohjaamilla ydinaseilla. Näin pitkällä ei vielä olla, mutta tähän tilanteeseen johtavia kehityskuluja on jo nähtävissä ja ne jatkuvat, ellei perusteellista yhteiskunnallista muutosta saada aikaan.

Olen ammatillisen urani aikana ja kansalaisaktivistina keskittynyt vähentämään teknologian aiheuttamia riskejä ja yhteiskunnallista eriarvoisuutta. Tällä seminaarille viestini on, että eksistentiaalisia riskejä ei enää voida tarkastella erillisten politiikkaprosessien kautta, vaan ympäristö- ja rahanliikkeiden ja muiden kansalaisjärjestöjen pitää laajentaa näkökulmaansa ja yhdistää voimansa. Yhteisvoimin pahin skenaario pystytään estämään.

Monet ovat kuitenkin epätoivoisia. Elämme vaikeita, vaarallisia ja epävarmoja aikoja. Fossiilikapitalismin viimeistä vaihetta. Fossiiliset polttoaineet ovat tulleet elinkaarensa loppuvaiheeseen. Tuuli- ja aurinkoenergia ovat vasta oman elinkaarensa alkuvaiheessa. Sama koskee sähköautoja. Teknologian muutos on väistämätön. Tulee aika, jolloin aurinko- ja tuulienergia ovat tulleet niin halvoiksi, ettei kukaan enää halua ostaa energiaksi fossiilisia polttoaineita. Markkinat jättävät öljyn ja hiilen maan uumeniin.

Presidentit Trump ja Putin yrittävät pitkittää fossiilisten polttoaineiden elinikää pönkittääkseen omaa valtaansa niin paljon ja niin kauan kuin se on mahdollista. Tämä politiikka on kuitenkin hyvin lyhytnäköistä ja johtaa poliittisiin kriiseihin.

Kriisit ovat aina myös vaikeuksista ja pelottavista näkymistä huolimatta mahdollisuus uuden syntymiselle. Avautuminen tulevalle on se tapa, joka viime kädessä antaa mahdollisuuden ratkaista esiin nousseet ongelmat ja haasteet. Suuret riskit eivät johda vain

välinpitämättömyyteen tai paniikkiin, vaan myös ennakkoluulottomiin tekoihin. Näin on aina ollut historiassa. Lopulta edelläkävijät ovat voittaneet ja menneisyyteen tarrautuneet voimat hävinneet.

Kiina ja sen toimet alkuperäisluonnon suojelussa

Ympäristönsuojelun teema-alueeseen johdatti **professori Jukka Salo**, joka toimi Ekosäätiön hallintoneuvostossa yhtä aikaa Antero Honkasalon kanssa. Hän väitteli filosofian tohtoriksi eläinekologian alalta vuonna 1988. Salo on toiminut Turun yliopistossa biodiversiteettitutkimuksen ja ympäristötieteen professorina ja biologian laitoksen johtajana, sekä Korkeasaaren eläintarhan intendenttinä ja johtajana. Salo opettaa vierailevana professorina Perun Amazonian valtionyliopistossa ja trooppisen biologian dosenttina Itä-Suomen yliopistossa.

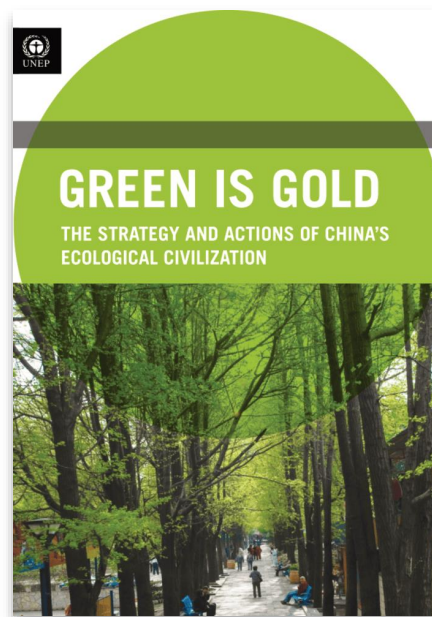
Salo käynnisti vuonna 1980 Turun yliopiston Amazon-tutkimushankkeen, joka on julkaissut satoja tutkimuksia Amazonian alueen ekologiasta ja kestävästä kehityksen strategioista. Hanke on edelleen hyvissä voimissa. Hän sai yhdessä *Mikko Pyhälän* kanssa Tieto-Finlandia -palkinnon vuonna 1992. Vuodesta 2014 lähtien Salo on toiminut Suomen ja Kiinan välisessä isopandan ja sen elinympäristön suojeluun tähtäävässä yhteishankkeessa. Hän oli mukana hankkimassa isopandoja Ähtärin eläinpuistoon vuonna 2018. Jukka Salo on johtanut useita Kiinan ja Suomen välisiä ympäristö- ja metsähankkeita vuodesta 1998. Monet näistä ovat kohdistuneet Sichuanin megadiversiteettialueelle, jonne nyt on perustettu Giant Panda National Park.

Esityksessään Jukka Salo muistutti Kiinan taolaisen kulttuuriperinnön merkityksestä ja panda-diplomatian pitkästä historiasta. Taolaiseen ajatteluun opastaa mm. teos: Laotse: Dao de Jing: Salaisuuksien tie: Laotsen elämänviisautta. Suomentanut kiinan kielestä ja selityksin varustanut Annikki Arponen. Toimittaneet Gia-Fu Feng ja Jane English. Helsinki: WSOY, 1985. - Runoutta ihmisen ja luonnon harmoniasta. Alkuperäistekstit noin vuodelta 700 ennen ajanlaskun alkua.

Diplomatiaa: Tang Dynastian aikainen Kiinan ensimmäinen naiskeisari. Lahjoitti pandat Japaniin välttääkseen sodankäynnin ja edistääkseen kauppaa. Ja vuosi oli 685... Kiinalla on ollut tästä vuodesta lähtien virallinen pandapolitiikka.



Green is gold – PRC and UNEP 2016 - oli täysin mullistava politiikkamuutos, joka jäänyt mediassa kokonaan huomaamatta Suomessa, koska Kiinan ympäristö ei kiinnosta Suomen mediaa ja toimitukset eivät tunne alaa. Xi Jinping toimi muutoksen moottorina.



UNEP 2016. Green is Gold: The Strategy and Actions of China's Ecological Civilization. The United Nations Environment Programme (UNEP). Available at https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/greenisgold_en_20160519.pdf.

GREEN IS GOLD : International Institute for Environment and Development IIED/Green Economy Coalition GEC. "Ecological civilisation is a rhetorical strategy, deployed by the Chinese government to legitimise international environmental objectives by appealing to deep-rooted traditional cultural values, without appearing to bow to foreign pressure. In this regard it has been broadly successfully in helping to neutralise popular suspicion of environmental protection as disguised Western imperialism and cementing ecological commitments

at the heart of the “Chinese Dream”. Ecological civilisation ultimately amounts to something larger than a policy agenda: a high-level vision in partial alignment and competition with green economy, but with a much wider socio-technical scope and distinct Chinese characteristics suited to a domestic audience.” www.greeneconomycoalition.org/assets/reports/GEC-Reports/GEC-IIED-China-EcoCivilisationPaper-A4-Feb21-V4b.pdf

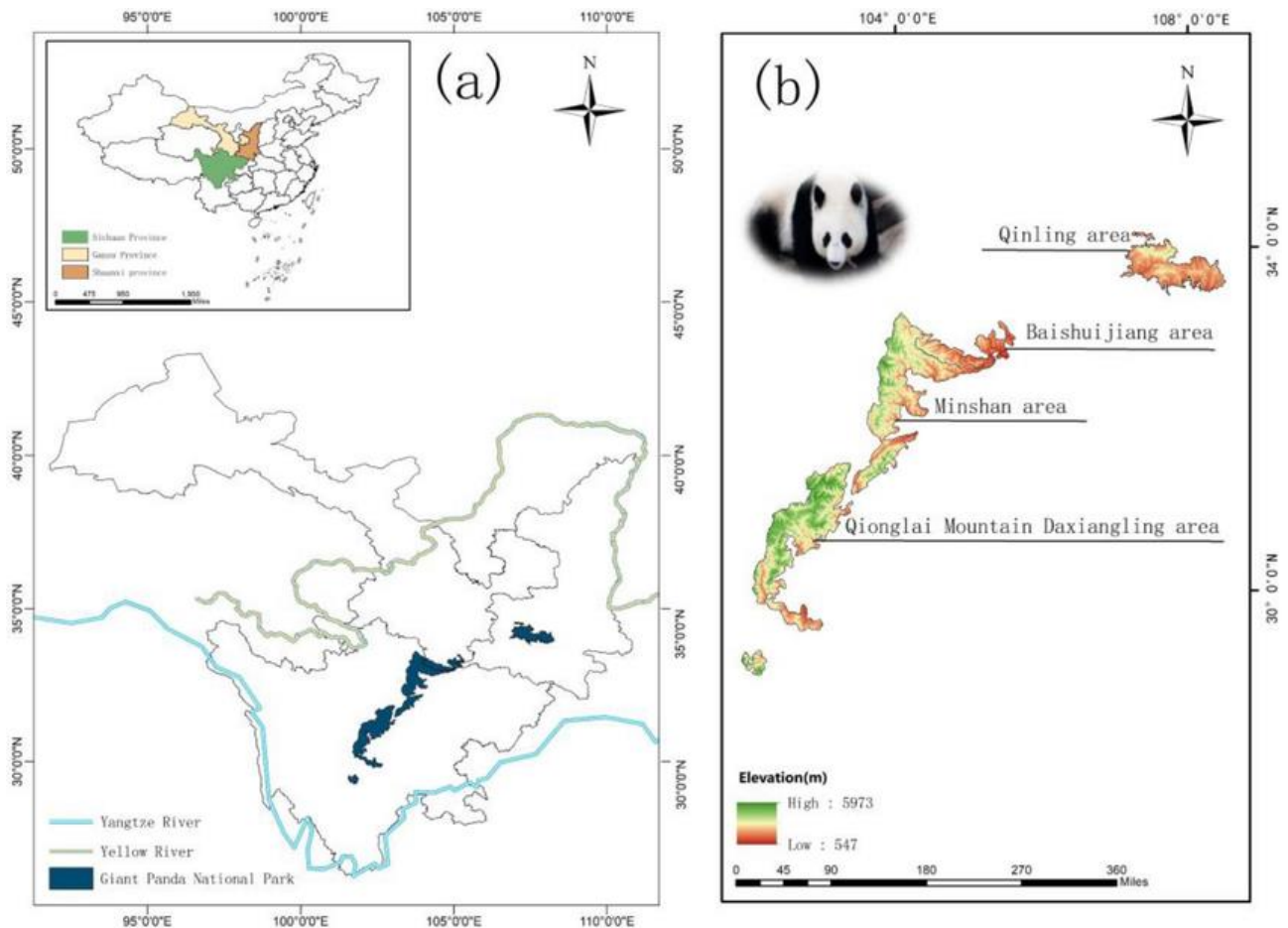
Juuri nyt...

In January 2024, the Ministry of Ecology and Environment of the People's Republic of China released the “China Biodiversity Conservation Strategy and Action Plan (2023–2030).” This plan serves as a core tool for China's commitment to the “Convention on Biological Diversity” and provides guidance for biodiversity conservation in the country.

2025

China has formally released the first draft of its historical environmental code, marking a major step in consolidating its ecological governance. Unveiled on April 27, 2025, during a session of the National People's Congress Standing Committee, the draft comprises an extensive 1,188 articles across five chapters: general provisions, pollution prevention and control, ecological protection, green and low-carbon development, and legal liability and supplementary provisions. https://en.chinadiplomacy.org.cn/2025-11/03/content_118157308.shtml

Giant panda national park gnp



Lähde: Location map of Giant Panda National Park.

Giant Panda National Park GPNP (kiinaksi: 大熊猫国家公园) on Kiinan suurin kansallispuisto. Se on laaja suojelualue Sichuanin, Gansun ja Sha'anxin maakunnissa Kiinassa. Vuonna 2020 perustettu puisto koostuu 67 luonnonsuojelualueesta ja sen pinta-ala on 27 134 km², mikä tekee siitä yli kolme kertaa Yellowstonen kansallispuiston kokoisen. Kansallispuiston pääasiallinen tarkoitus on suojella Kiinan pientä bambukarhukantaa sekä Himalajan etumaaston vuoristojen (mm. Qionglai-Minshan) biodiversiteettiä. Alueelta on rekisteröity yli 13.000 kasvilajia, joista monet endeemisiä. Puiston alueella elää noin 2000 bambukarhua, jotka muodostavat 80 % lajin kannasta Kiinassa.

Kiina julkisti kansallispuiston suunnitelmat ensimmäisen kerran vuonna 2017. Vuotta myöhemmin, maaliskuussa 2018, valtion omistama Bank of China -pankki osoitti hankkeelle 10 miljardia CN¥ (1,1 miljardia Yhdysvaltain dollaria) viiden vuoden rahoituspaketin kautta. GPNP:n perustamista edeltävinä vuosikymmeninä bambukarhun elinympäristöt olivat pirstoutuneet ihmisen toiminnan, luonnonkatastrofien ja ilmastonmuutoksen vuoksi. Tämä hajotti bambukarhupopulaatiot noin 30 eristettyyn ryhmään.

Pandan nimisotku

Bambukarhusta (*Ailuropoda melanoleuca* David 1869) käytetty Suomessa lukuisia nimiä. Lajin systematiikasta on pitkään kiistelty. Sitä on pidetty pesukarhuja lähellä olevan pikkupandan sukulaisena, vaikka lajin tieteellinen kuvaaja David sijoitti sen jo karhuihin. Pikkupanda on saanut nimensä nepalin kielessä nigalya ponya, josta on syntynyt väännös 'panda'. Kun 1980-luvulla kummankin lajin asema evoluutiofylogeniassa selvitettiin DNA-analytiikalla, syntyi ongelma. Suomessa käyttöön vakiintunut 'jättiläispanda' lajinimi muutettiin nimistötoimikunnan päätöksellä 'isopandaksi' ja pikkupanda jäi pikkupandaksi. Mutta koska lajipari ei ole samaa sukupuuta, on järjetöntä puhua 'pandoista'. Isopanda on karhu, siis on iso suhteessa – mihin? Siksi lajin nimi on otettava uudelleen määritettäväksi. Ehdotan suomenkieliseksi nimeksi 'bambukarhua', joka sijoittaa sen oikeaan lajiryhmään ja kertoo lajinkehityksessä avainasemassa olleesta bamburavinnon käytöstä.

GPNP Kansallispuisto yhdistää nämä bambukarhun populaatiot liittämällä 67 olemassa olevaa luonnonsuojelualueutta ja suojelualueutta yhdeksi alueeksi. Kansallispuiston päätarkoitus on lajin pitkäaikainen selviytyminen monipuolistamalla geenipoolia integroimalla uudelleen pirstoutuneet populaatiot.

Suomi on osallistunut GPNP:n tutkimukseen ja suojeluun vuodesta 2006 (Turun yliopiston biologian laitos, nykyään TY:n biodiversiteettiyksikkö, HY) kumppaninaan Kiinan SFGA, Sezuanin (Sichuanin) maakunnan metsähallinto ja Kiinan pandakarhun tutkimuskeskus (CCRCGP, Dujiangyan).

Sino-Finnish cooperation in Forest ecology

- Joint Working Group in Forestry since 1975 (Ministry of Agriculture and Forestry (MoAF) Finland, SFA).
- Role of forests in erosion prevention, Aba-Tibet (Qionglai Mountain range) Sichuan, 2000-2001 with Chinese Academy of Forestry, SFA and MoAF
- Joint coordination of ASEM work program on Forests (China & Commission of European Union 2002-) University of Turku
- ASIA PROECO programme, since 2002, Univ. Turku
- Finnish Forest and Park Service Hunan 2006-
- Giant Panda National Park since 2016. University of Turku

Bambukarhun evoluutiohistorian tutkimus (sopeutuminen bamburavintoon) käynnistettiin vuonna 2022 Turun yliopiston ja Kiinan CCRCGP:n yhteishankkeena.

Hankkeessa on jo julkaistu kaksi merkittävää tutkimusta Naturen Scientific Reports -sarjassa:

- Vallittu, P.K., Varrela, J., Salo, J. *et al.* Temporomandibular joint and Giant Panda's (*Ailuropoda melanoleuca*) adaptation to bamboo diet. *Sci Rep* **11**, 14252 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41598-021-93808-2>.
- Tikka, J., Varrela, J., Määttä, J., Salo, J. *et al.* Phytoliths of bamboo affect the feeding pattern of Giant panda (*Ailuropoda melanoleuca*). *Sci Rep* **15**, 11254 (2025). <https://doi.org/10.1038/s41598-025-95042-6>.

Miksi Ähtäri epäonnistui bambukarhujen tarhaamisessa? Ei edeltävää investointisuunnitelmaa. Ei noudattanut MMM:lle toimitettua liiketoimintasuunnitelmaa. Ei riittävää osaamista matkailusta. Toimivan johdon vaihto paikallispoliitikkoihin pandojen tulon varmistuttua. Mediastrategia pieleen (MTV3), vihasutti muut mediat. Media ei julkaissut mitään bambukarhujen suojelusta, vain ”Kiinan pehmeä diplomatia” esillä. Covid

Yhteenvedo omista havainnoista kiinan alkuperäisluonnon suojelusta 2006–2026:

Valtava positiivinen muutos, joka näkyy myös ruohonjuuritasolla, provinssihallinnossa ja ministeriöissä.

Metsitys edennyt nopeasti erityisesti eteläisessä ja läntisessä Kiinassa.

CBD:n korostaminen kaikessa.

Balanssin hakeminen sosioekonomiassa, kestävässä kehityksessä ja suojelualueiden perustamisessa.

Nyt yritystä viedä Kiinan ympäristönäkökulmaa myös Uuden silkkiteien kumppanimaille (Belt and Road).

Biodiversiteettitieteen vyöry tutkimuslaitoksissa ja yliopistoissa.

Suomella jatkossa niukalti mahdollisuuksia tieteelliseen yhteistyöhön.

Kiinalla tiukat meriitti- ja julkaisukriteerit.

Pieni vs. suuri.

Ei enää tukea Suomen UM:n toimeenpanossa; YM:n ja MMM:n kissanhännänveto.

Kiinan kaikkien toimien katsominen ”politiikkavalossa”.

Ilmastoisovanhemmat vallan rappusilla

Puheenjohtaja Matti Nummelin, Ilmastoisovanhemmat ry.

Matti Nummelin on Helsingin yliopiston eläintieteen dosentti ja Turun yliopiston ympäristötieteen dosentti, sekä tietokirjailija. Hän toimi 1999–2018 ulkoministeriön ympäristöalan neuvonantajana, jossa ominaisuudessa toiminut EU:n neuvottelijana kansainvälisissä ympäristösopimuksissa. Hän on Suomen IUCN-komitean puheenjohtaja. Nummelin on myös Korkeasaaren ystävät ry:n pitkäaikainen puheenjohtaja. Hän on vuoden 2026 alusta alkaen myös Siemenpuu-säätiön valtuuskunnan puheenjohtaja.

Nummelin on hyönteistutkija, hänen väitöskirjansa käsitteli vesimittariluteiden käyttäytymistä.

Hän on myös kirjoittanut kaksi tietokirjaa puolisonsa, tietokirjailija Iiris Kalliolan kanssa, ja ollut useissa kokoomatietokirjoissa mukana kirjoittajana. Matti on toiminut Ekosäätiön hallinto-neuvoston jäsenenä yhdeksän vuotta, nykyisin kestävyyskillan jäsen.



Ilmastoisovanhemmat on Suomessa toimiva rekisteröity yhdistys. Joukkoon kuuluu pääasiassa isovanhempia ja saman ikäluokan aikuisia, jotka ovat huolissaan ympäristön tilasta: ilmastomuutoksesta ja luontokadosta, ja haluavat edistää toimia tulevien sukupolvien hyväksi.

Yhdistys ottaa kantaa ympäristöpolitiikkaan: allekirjoittaa ja laatii kannanottoja, kirjoittaa tiedotteita, blogia, mielipidekirjoituksia ja lausuntoja. Keskustelee kansanedustajien, kuntapäättäjien, ym. kansalaisten kanssa. Järjestää asiantuntijapohjaisia keskustelu- ja informaatiotilaisuuksia ja erilaisia tempauksia sekä osallistuu myös muiden järjestämiin laillisiin mielenosoituksiin ja tapahtumiin. Ilmastoisovanhemmilla on tällä hetkellä 17 kummikansanedustajaa kuudesta puolueesta sekä kuusi meppikummi kolmesta puolueesta.

Toiminta on laajentunut Helsingistä Hämeenlinnaan, Turkuun ja Joensuuhun ja toiminta on käynnistymässä Tampereella.

Esimerkki toiminnasta 2025: Ehdotus eduskunnan puoliväliriiheen ilmastotoimiksi, joka toimitettiin kaikille eduskuntapuolueille:

Hakkuutason maksimitavoitteeksi 55–60 miljoonaa kuutiota vuodessa. Puuston ikä- ja järeysrajojen palauttaminen hakkuuehtoihin. Puun teollisen energiakäytön verottaminen. Maankäytön muutosmaksun käyttöönotto. Kosteikkoviljelyn tuki. Ojitettujen soiden ennallistaminen. Energiaturpeen verotuen poistaminen. Metsäteollisuuden tuotteiden jalostusasteen nosto. Liikenteen päästöjen vero-ohjauksen vahvistaminen. Sekoitevelvoitteen vaatimusten kiristäminen. Ajoneuvoveron päästöohjauksen vahvistaminen. Ilmastopaneelin asema riippumattomana asiantuntijaelimenä säilytettävä.

Ilmastoisovanhemmat on lisäksi esittänyt, että ylisukupolvinen vastuu tulisi kirjata myös perustuslakiin.



Ilmastoisovanhemmat kokoontuvat perjantaisin eduskunnan istuntopäivinä eduskuntatalon portailla klo 10.15–12. Portaille ovat liittyneet mieltä osoittamaan myös muut järjestöt.

- Verkkosivut www.ilmastoisovanhemmat.fi
- Twitter (X)
- Instagram
- Tiktok
- Bluesky
- Facebook
- Sähköposti ilmastoisovanhemmat@gmail.com
- Lisätietoja: puheenjohtaja Matti Nummelin 0400 802556

Kansalaisliikkeiden yhteistyö globaalin etelän ympäristönpuolustajien tukena

Toiminnanjohtaja Hanna Matinpuro, Siemenpuu-säätiö sr.

Siemenpuu-säätiö sr, viralliselta nimeltään Siemenpuu – kansalaisliikkeiden yhteistyösäätiö on 16 suomalaisen ympäristö- ja kehitysjärjestön vuonna 1998 perustama säätiö, joka tukee kehitysmaiden kansalaisyhteiskuntien ympäristötyötä.

Antero Honkasalo, joka on myös aktiivi yhdessä Siemenpuun perustajajärjestössä Tekniikka Elämää Palvelemaan ry:ssä toimi Siemenpuun hallituksessa kuusi vuotta (2019–2024). Säätiön hallituksissa on edustettuna monipuolisesti ympäristö- ja kehitysmäaliikkeiden aktiiveja, Anteron aikana kooten parhaimmillaan yhteen kuudella eri vuosikymmenellä syntyneitä aktiiveja.

Siemenpuun toiminnan yleisenä kehitystavoitteena on maailma, jossa elonkirjon köyhtyminen ja ilmastonmuutos on pysäytetty kestäväälle tasolle, samalla kun kaikkien edellytykset

hyvään elämään on mahdollistettu ekososiaalisesti kestäville elämänmuodoille ja tavoille tulla toimeen.

Siemenpuu tukee globaalin etelän kansalaisliikkeiden toimintaa kestävien elämäntapojen, ympäristöoikeudenmukaisuuden ja paikallisyhteisöjen oikeuksien puolesta rahoituksella ja muulla tuella. Liikkeiden visioiden toteuttamiseksi teemme myös viestintää ja vaikuttamistyötä erityisesti Suomessa.

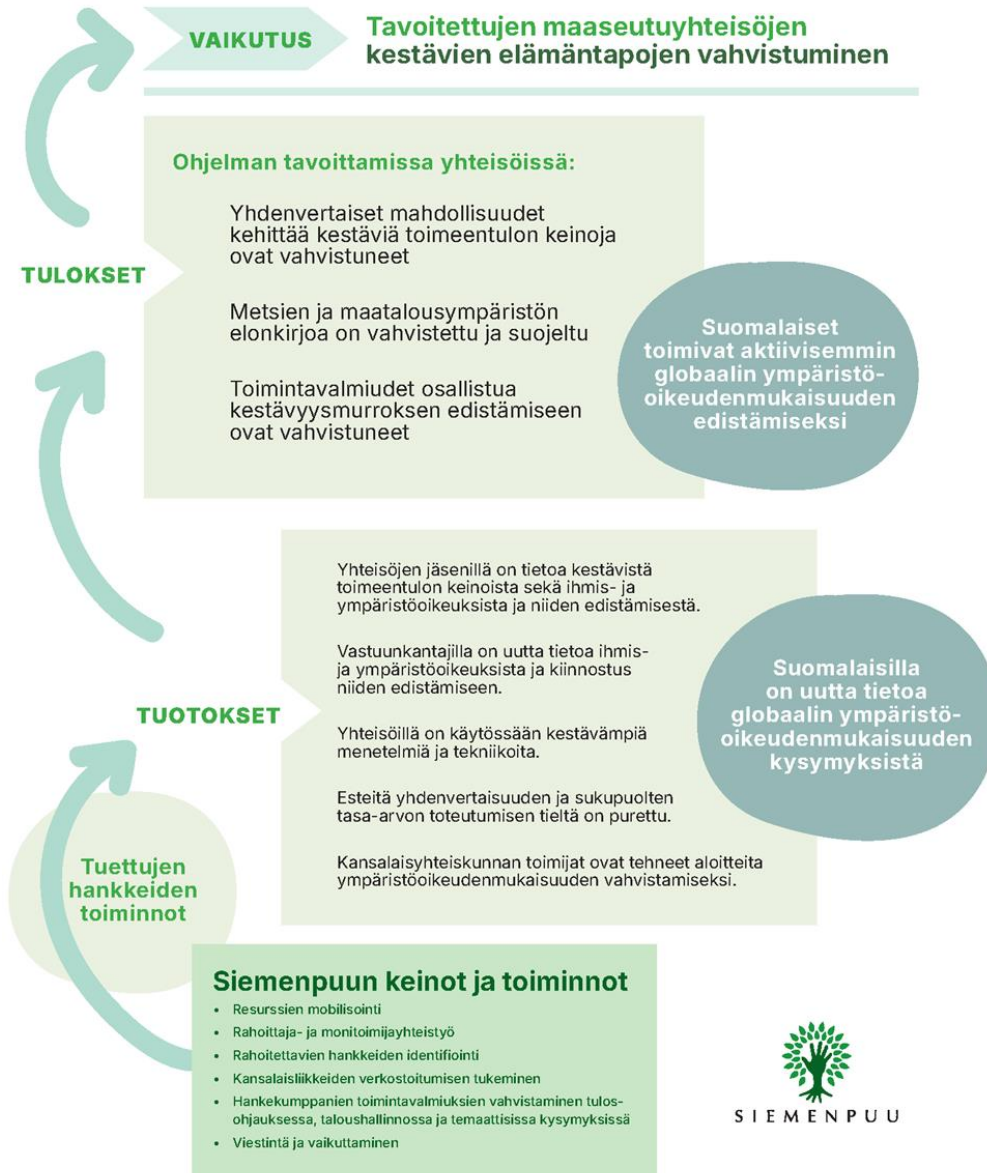
Näiden tavoitteiden ja periaatteiden tarkoituksenmukaisuus kestävyysmurroksen edistämiseksi on tunnustettu entistä laajemmin, mm. Hallitustenvälisen luontopaneelin (IPBES) arviointiraportissa joulukuulta 2024, joissa tunnustetaan alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen tiedon ja osaamisen keskeinen rooli kestävyysmurroksen tavoittamisessa keskeinen rooli ja että politiikkatoimien suunnittelun ja päätöksenteon perustana täytyy olla alkuperäiskansojen oikeuksien tunnustaminen ja paikallisyhteisöjen osallistaminen. Kansalaisyhteiskunnan ja ympäristöihmisoikeuspuolustajien suojelemisella tuetaan kestävyysmurrosta.

Siemenpuu saa rahoituksensa ulkoministeriön kehitysyhteistyömäärärahoista. Vuoden alussa alkoi nelivuotinen ohjelmakausi 2026–2029, jota ulkoministeriö rahoittaa 4,3 miljoonaa euroa. Siemenpuu on tunnistanut neljä toisiinsa lomittuvaa luonnonvarojen kestävä ja yhteisöpohjaisen hallinnan teemaa, joihin ohjelmassa keskitytään: yhteisömetsät, biokulttuuriset oikeudet, feministinen agroekologia ja energiaoikeudenmukaisuus. Teemat eivät ole irrallisia, vaan on odotettavissa, että useissa ohjelmakaudella 2026–2029 tuettavissa hankkeissa toimitaan samanaikaisesti useammassa teemassa. Teemojen kytköksiä tuodaan esiin myös ohjelman viestinnässä ja vaikuttamistyössä.

Ohjelman muutosteorian mukaisesti tuetaan hakemusten perusteella paikallisia järjestöjä viidessä niin sanotussa hauraassa valtiossa: Kenia, Liberia, Mali, Mosambik ja Myanmar. Siemenpuulla on pitkä kokemus kaikista yhteistyöstä paikallisten järjestöjen kanssa kaikissa näissä maissa.

Uutena avauksena tällä ohjelmakaudella on pääkohdemaihin kuin muihinkin globaalin etelän maihin avattava hakuikkuna kansalaisjärjestöjen yksityissektoriyhteistyöhön liittyen suomalaisiin yrityksiin tai investointeihin vastuullisen viennin ja tuonnin sekä paikallisen yritystoiminnan edistämiseksi, tai suomalaisten kehittyviin maihin kohdistuvien investointien kestävyden vahvistamiseksi ympäristö- ja ilmastokysymyksissä. Tämä avaus syntyi erityisesti kommenttina yritysten roolin painottamiseen entistä enemmän virallisessa kehitysyhteistyössä ja ulkoministeriön haluun edistää yritys yhteistyötä myös järjestöjen työssä.

Siemenpuu-säätiön ohjelman 2026–2029 muutosteoria



Siemenpuu pyrkii tuomaan etelän kumppaneiltaan oppimaansa suomalaisen yleisön saataville. Muutosvaihtoeidot-verkkosivusto (2019–2026) tuo nimensä mukaisesti ehdotuksia vaihtoehtoista tarvittaville järjestelmätason muutoksille. Useimmat sivuston teksteistä tulevat globaalin etelän ajattelijoilta ja todellisuuksista. Vaihtoehtojen ajatuksiin pohjautuen Siemenpuu pitää toukokuussa Nuorten ympäristöhuippukokouksessa työpajan ”Hyvä elämä osana luontoa”. Luonnonsuojelun dekolonisaatio – Kohti kansaelävää suojelua -kirja (2021) toi keskustelua Suomeen ja suomen kielelle vahvistamaan kehitys- ja luonnonsuojelupolitiikan itseyttä. Kirjeitä tulevaisuudesta – Ääniä maapallon säästymisestä -kirjassa (2017) globaalin etelän ja pohjoisen asukkaat pohtivat kirjedialegeina aikamme paikallisia ja kaikkiallisia ympäristöongelmia ja sosiaalisia epäkohtia sekä etsivät niihin ratkaisuja. Mehiläispesän henki -

kampanja tuo viestiä Siemenpuun kenialaisilta kumppaneilta, joiden alkuperäiskulttuurissa ja myös nykyisessä toimeentulossa mehiläisillä on suuri merkitys. Pölyttäjien, ympäristön ja alkuperäiskansojen oikeuksien puolustamisessa niin Keniassa kuin muualla tarvitaan globaalia yhteistyötä ja myös suomalaisten osallistumista. Nyt eurooppalaiset yritykset kauppaavat neonikotinoideja ja kymmeniä muita Euroopassa kiellettyjä kemikaaleja globaalin etelän maihin.

Muutosteoriassaan Siemenpuu muotoilee tavoitteekseen vaikuttaa viestinnällään siihen, että suomalaiset toimivat aktiivisemmin globaalin ympäristöoikeudenmukaisuuden edistämiseksi. Kaikki eivät ole aktivisteja, mutta roolia on jokaiselle:

Kuluta ja työskentele vastuullisesti, tue oikeudenmukaista siirtymää
Toimi ympäristön ja ihmisoikeuksien puolesta politiikassa tai järjestöissä;
Tue ympäristönpuolustajia lahjoittamalla Siemenpuun ja muiden järjestöjen työhön;
Vie viestiä!

<https://siemenpuu.org/>

Face, Insta, Youtube & Vimeo: @siemenpuu

Insinöörit eksistentiaalisten uhkien torjunnassa

Claus Montonen, Helsingin yliopiston teoreettisen fysiikan dosentti, täysinpalvellut teoreettisen fysiikan yliopistonlehtori. Tekniikka elämää palvelemaan ry:n hallituksen jäsen, entinen puheenjohtaja. Verkoston International Network of Engineers and Scientists for Global Responsibility perustajajäsen ja entinen puheenjohtaja. ICAN Finland-verkoston entinen koordinaattori. Ydinaseurantaryhmän jäsen.

INSINÖÖRIT AKTIVISTEINA

Kun aion puhua aktivismista, minun on aluksi täsmennettävä, mitä aktivismilla tänään tarkoitan. Aktivismi on yksilön tai yhteisön toiminta eksistentiaalisten uhkien torjunnassa, tasa-arvon ja demokratian edistämiseksi. En käsittele puoluepoliittista aktivismia, mutta aktivismi on aina poliittista, koska se tähtää yhteiskunnan toimintojen muuttamiseen.

Käytännöllisen filosofian professori Timo Airaksinen pohti 30 vuotta sitten eri ammattialojen moraalia. Erotuksena esimerkiksi lääkäreihin tai opettajiin, joilla on selvät eettiset säännöt. Airaksisen mukaan insinöörien ainoa moraalinen on hyvin suoritettu tehtävä riippumatta sen seurauksista. Hän vertasi insinööriä palkkamurhaajaan, ”hired gun”, joka tekee mitä tahansa käskettyä, mutta tekee sen hyvin.

Samankaltaisia ajatuksia esitti professori Veikko Porra, Tekniikka elämää palvelemaan-yhdistyksen (TEP) perustajia ja sen ensimmäinen puheenjohtaja kirjoittaessaan näin: ”Joitakin aikoja sitten (tämä oli 1980-lukua) Suomessa herätti kohua televisiohaastattelu, jossa neutronipommin keksijä ilmoitti olevansa ylpeä aikaansaannoksestaan. Suomalaisen insinöörin maailmankuvaa koskevassa tutkimuksessa todettiin erään insinöörin ihailevan suoritusta hyvänä insinöörirityönä: ”Hän on suorittanut tehtävän ja päässyt hienoon lopputulokseen.””

Onko tämä todenmukainen kuvaus insinöörien ammattietiikasta? Aion nyt esittää todenperäisiä kertomuksia siitä, että insinöörit ovat suhtautuneet myös toisin.

Ammattien etiikasta puhuttaessa sosiologit erottavat mikro- ja makroetiikan. Mikroetiikan säännöt koskevat ammatin harjoittamisen jokapäiväiset toiminnot. Insinöörien kohdalla kyse

on ollut annetun tehtävän hyvästä teknisestä suorittamisesta, lojaalisuudesta tehtävänantajaa kohden ja epälojaalisen kilpailun kieltäminen. Makroetiikka nostaa horisonttia laajemmaksi: on otettava huomioon työn seuraukset, lokaalisti ja globaalisti, sekä ajateltava koko yhteiskunnan etua. Kysytään ei ainoastaan ”miten”, kysytään myös ”miksi”.

Makroetiikka tuli Suomen insinöörikuntaan ympäristöaktivisminä 1960-luvulla. Tässä kunnostautuivat eritoten ruotsinkieliset, Tekniska Föreningen i Finlandin (TFiF) jäsenet. Malli otettiin Ruotsista, mutta huolena oli myös uhka öljynjalostamoiden ja ydinvoimalaitosten nousemista kesämökin naapuriksi. Vihreä liike vei viestikapulan eteenpäin, ja siinä oli näyttävästi mukana muutama insinöörikin, kuten Satu Hassi ja Eero Paloheimo.

Seuraava makroeettinen sysäys tuli euro-ohjuskriisin myötä 1980-luvun alussa. Nyt syntyi monta ammattialakohtaista rauhanjärjestöä, TEP niiden mukana. TEPin aktiiveista pitää eritoten mainita, Porran lisäksi, Helena ja Risto Kekkonen sekä Antero Honkasalo. Ammattialakohtaisista rauhanjärjestöistä ovat tänään vielä toiminnassa TEPin lisäksi Lääkärin sosiaalinen vastuu, Psykologien sosiaalinen vastuu ja taiteilijoiden PAND. Kuten nimistä imenee, järjestöillä on ohjelmissaan muitakin aloja kuin pelkkä rauhantyö, TEPin kohdalla mm. tekniikan etiikka ja kehitysmaihin soveltuva teknologia. Insinöörien ammattijärjestöt uusivat myös säännöstönsä makroeettiseen suuntaan: Tekniska Föreningenin Hederskodex v. 1993 ja Tekniikan Akateemisten uudistettu Kunniasääntö v. 1996.

Osittain TEPin aloitteesta Teknillinen korkeakoulu aloitti tekniikan etiikan opetusta 1980-luvulla. TEKkin innostui asiasta ja kustansi tekniikan etiikan oppikirjan. TFiFenin etiikka- ja ympäristöjaosto järjesti ruotsinkielisiä kursseja Åbo Akademiassa, Teknillisessä korkeakoulussa ja ammattikorkeakoulussa Arcada. Molempien insinöörijärjestön edustajia osallistui kansainvälisiin tekniikan etiikan opetuksen konferensseihin.

TEKin ja TFiFenin yhteistyö tekniikan etiikan alalla näkyi myös sarjana yhteisinä korkean profiilin seminaareina vuosituhaten vaihteen molemmin puolin.

Toiminta oli myös kansainvälistä. Vuonna 1991 TEP oli mukana perustamassa verkostoa International Network of Engineers and Scientists for Global Responsibility (INES). Tämä verkosto keskittyy rauhantyöhön ja ekologiseen työhön. Insinöörit haluttiin mukaan koska heidän panoksensa katsottiin oleellisen tärkeäksi, ja alussa verkostossa toimi useita insinöörijärjestöjä Euroopasta ja Amerikoista. Nostan erikoisesti esille Saksan Darmstadtin teknillisen korkeakoulun IANUS-ryhmä, jonka vetämällä INESAP-verkostolla (AP = against proliferation) on ollut tärkeä rooli työssä ydinasekieltosopimuksen aikaansaamiseksi. Toinen ala, missä insinöörit olivat aktiivisia, on sotateollisuuden konversio. Ruotsalaisten insinöörien vetämä INESCO-verkosto, mihin TEPkin liittyi, oli mukana auttamassa sotateollisuusyhtiöitä Tallinnassa, Pihkovassa ja Pietarin alueella siirtymään siviilituotantoon.

Valitettavasti insinöörien aktiivisuus hiipui pois, järjestö toisensa jälkeen lopetti toimintansa. INES`ssä ”E” voitaisiin jättää pois, ainoastaan TEP edustaa jollakin tavalla insinöörinkuntaa enää. TFiFenin etiikkajaosto toimii yhä, mutta TEKin Kunnialautakunta nukkuu Ruususen unta. Kuitenkin, ehkä juuri seurauksena edeltäneestä aktivismista, on tekniikan opetuksessa ja tutkimuksessa Suomessa tapahtunut suunnan muutos. Tänään panostetaan opetuksessa kestävyteen, energiatehokkuuteen, ilmastomuutoksen torjuntaan. Rauhasta ei toki puhuta. Ja Aalto-yliopisto on siirtänyt etiikan opetuksen Kauppakorkeakoulun tehtäväksi – ehkä ajatuksena on se, että suurimmat roistot löytyvät talouden puolelta.

Toinen ilahduttavana uusi kehitys on kansainvälinen Engineers without Borders-liike, jonka Suomen osasto on Insinöörit ilman rajoja. Järjestöillä on projekteja kolmannessa maailmassa auttaen paikalliset toimijat ottamaan haltuun uusinta teknologiaa. Suomen järjestössä on monta maahanmuuttajataustaista insinööriä.

Olemme täällä juhlimassa Anteron 80-vuotissyntymäpäivää, joten on paikallaan, että nostan esille erään kohdan, missä Anteron toiminta on ollut ratkaisevan tärkeä. Vuonna 2013 hän sai TEPin aktivoitumaan miehittämättömien lennokkien ja autonomisten aseiden muodostaman uhan edessä. TEP sai muut suomalaiset rauhanjärjestöt mukaan kirjelmään, jossa vaadittiin Suomelta aktiviteettia drooniasseiden ja autonomisten aseiden kieltoon tähtäävässä toiminnassa. Saimme ulkoministeri Tuomiojalta kiitokset aloitteestamme, ja Suomi onkin ollut myönteinen autonomisten aseiden kieltosopimusta ajamisessa – vastakohtana Suomen täysin kielteiseen suhtautumiseen ydinasekieltosopimukseen. TEP liittyi kansainväliseen Stop Killer Robots-verkostoon, ja Antero on hoitanut suhteet suomalaiseen Robottiaseverkostoon. Hyvät naiset ja herrat! Huomenna juhlistamme sen, että ydinasekieltosopimuksen TPNW voimaan astumisesta on kulunut 5 vuotta. Kuten kerroin, insinööreillä on ollut osuutensa siihen, että sopimus saatiin aikaan. Suomen valtion kielteinen asenne sopimukseen on häpeäpilkku, johon Suomen rauhanjärjestöt ovat kiinnittäneet huomiota. Suomen liittyttyä ydinaseallianssiin Natoon, myös Suomen ydinasepolitiikka on astunut uuteen aikakauteen, ja sen perusteita on pohdittava uudestaan. Tätä varten TEP ja kolme muuta rauhanjärjestöä (Rauhanliitto, Lääkärin sosiaalinen vastuu, Pugwash) perusti 2022 asiantuntijaryhmän, Ydinaseseurantaryhmän. Ryhmän lausuntoja on luettavissa ryhmän verkkosivuilta. Toistaiseksi emme ole saaneet tukea toiminnallemme ydinaseriisunnan puolesta Suomen insinöörijärjestöiltä. Ehkä on niin, että insinööri tarvitsee kriisin ryhtyäkseen toimintaan, fysiikan kielellä hänellä on suuri hitaus. Tänään elämme keskellä kriisiä, ja kansainvälisiä merkkejä näkyy jo, että insinöörikunta Euroopassa on taas heräämässä aktiviteettiin. Toivon, että uusi aktivismi on syntymässä!

Paneelikeskustelu

Seminaarin lopuksi esiintyjät osallistuivat yhdessä keskustelupaneeliin ja vastasivat yleisön kysymyksiin.



Kuvassa vasemmalta: Antero Honkasalo, Jukka Salo, Claus Montonen, Hanna Matinpuro ja Matti Nummelin.

Loppupaneelissa käsiteltiin luonnollisesti kansalaisaktivismin tilaa. Monet kansalaisjärjestöt pyörivät eläköityvän jäsenkunnan ja vähenevän järjestötuen voimin. Keskustelussa kiinnitettiin huomiota muiden toimijatahojen merkityksen kasvuun. Kestävän kehityksen edistämisen ja innovoinnin etunenässä ovat kestävyysmurrostutkijoiden verkostot, yritysten kansalliset ja kansainväliset vihreän siirtymän verkostot, kirkkojen ekumeeninen yhteistyö globaaleissa ympäristökysymyksissä jne. Uskontojen piirissä tapahtuva liikehdintä, kuten paavin *laudato si* -puhe, saa suurta kannatusta esimerkiksi Etelä-Amerikassa.

Kansalaisaktivismi on siirtynyt lukuisille uusille foorumeille, lisännyt järjestöjen yhteistyötä, tukeutunut tiedeyhteisön osaamiseen, ja toisaalta tukenut tutkijoita, kun heidän tutkimustuloksiaan vähätellään poliittisesti. Järjestöverkostojen kansainvälistyminen on jatkanut vahvistumistaan, ja niiden vaikuttamisarsenaali osoittaa suurta luovuutta.

Puistokatu 4. - Tieteen ja toivon talo - on itsessään hieno esimerkki kestävyysmurrosta tukevan uudentyypin yhteisöllisyyden, kestävyystutkimuksen ja sen tukiverkoston luovasta yhteiselosta.